

Aytül Akal'ın Masallarında "İyilikseverlik" Değeri

Dr. Hıfzı TOZ¹
Semra SENEK²

Özet

Masallar gelişim özelliklerine göre halk masalları ve edebî masallar olmak üzere ikiye ayrılırlar. Halk masalları, toplumda bir süreç içerisinde oluşmuş ve sözlü gelenekle ağızdan ağıza yayılmışlardır. Edebî masallar ise büyük ölçüde halk masallarından beslenerek belli bir yazar tarafından kaleme alınmışlardır. Bu makalede edebî masalların önemli temsilcilerinden biri olan ve eserleri birçok dile çevrilen Aytül Akal'ın masalları, Schwartz'ın Bireysel Değer Sınıflaması Tablosunda yer alan "İyilikseverlik" teması çerçevesinde incelenmiştir. Schwartz'a göre "İyilikseverlik" kişinin yakın olduğu kişilerin iyiliğini gözetme ve geliştirme olarak tanımlanır ve şu değerleri içerir: Yardımsever olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak (gerçek arkadaşlık, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat). Araştırmanın kaynağını "Aytül Akal'ın Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi"⁵ adlı çalışma oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre Aytül Akal'ın Masalları Schwartz'ın bireysel değer sınıflaması tablosunda yer alan "İyilikseverlik" temasındaki değerleri örneklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aytül Akal, Masal, Schwartz, İyilikseverlik, Değer

The Value of "Good Consultancy" in the Aytul Akal's Tales

Abstract

According to the development characteristics of the masters, they are divided into two as public and literary folk tales. Public folk tales have formed in a process in the society and they were spread by speech. Literary folk tales, on the other hand, are largely fed from the people's tales and written by a certain writer. In this article, Aytül Akal's epistles, one of the important representatives of literary texts and whose Works are translated into many languages, have been examined within the context of "Goodness" in Schwartz's Individual Value Classification Table. According to Schwartz, "good will" is defined as the care and development of those who are close and includes the following values: being philanthropic, honest, forgiving, loyal, responsible (real friendship, spiritual life, meaningful life). The source of the research is "Study of Aytul Akal's Tales in terms of Value Education". According to findings, Aytul Akal's Tales exemplifies the values of "Goodness" in Schwartz's individual value classification table.

Keywords: Aytul Akal, Tale, Schwartz, Goodness, Value

Senek, S. (2018). Aytül Akal'ın Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

¹Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi hifzitoz@akdeniz.edu.tr

²MEB Türkçe Öğretmeni semrasenek_87@outlook.com

Giriş

Masalların nasıl ortaya çıktığıyla ilgili değişik görüşler ortaya atılsa da masal, gerek dünyada gerek Türkiye’de kökü çok eskilere dayanan bir türdür. Osmanlıca sözlükte masal kelimesi “mesel” olarak karşımıza çıkmaktadır ve şu anlamları içermektedir: 1. Örnek, benzer, numune. 2. Dokunaklı ve manalı söz. 3. Terbiye ve ahlâka faydalı olan hikâye. Darb-ı mesel: Atasözü (Devellioğlu, 2006, s.625). Peki, masal kelimesi niçin mesel olarak kullanılmıştır? İbrahim Kıbrıs (2010, s.78) insan yaşantısından yola çıkarak oluşturulan masalların örgün eğitim kurumlarının olmadığı dönemlerde eğitim aracı olarak kullanıldığını, büyüklerden küçüklere aktarılan yaşam deneyimi örneklerinden oluştuğu için “örnek” anlamına gelen “mesel” kelimesiyle adlandırılmış olabileceğini savunur.

Masallar hem eğiticilik hem de eğlendirme işlevi bulunan bir türdür. Toplumsal normlar hayal dünyasının sınırsızlığı içinde çocuklara sunulur. Masallarda toplumun inançları, gelenekleri, görenekleri, kısacası ortak değerleri aktarılır. İnanç, gelenek ve görenekler olabildiğince soyut kavramlardır. Masallar bu kavramları çocuklara aktarırken sembollerden yararlanır ve çocuklar için somut hâle getirir.

Türk masalları gelişim özelliklerine göre ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi halk masalları, ikincisi ise edebî (yazınsal) masallardır. “Halk masalları, bir toplumun ya da ulusun, tarihsel süreç içerisinde oluşan dilden dile, ağızdan ağza sözlü olarak anlatılan özgün ürünlerdir” (Güleryüz, 2003, s. 183). Edebi masallar (Yazınsal Masallar) “Yazarların kişisel hayal güçlerine dayanarak yazdıkları, halk masallarına benzeyen ve çoğunlukla ilhamını onlardan alan yapma masallardır.” (Yalçın ve Aytaş, 2014, s.70)

“Yapay nitelikli masal yazımında 1980 sonrasında Gülten Dayıoğlu, Aytül Akal, Hasan Latif Sarıyüce, Mevlânâ İdris Zengin, Mustafa Ruhi Şirin ve Tarık Dursun Kakinç’ın isimleri öne çıkmaktadır.” (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007, s. 48)

Masallar insanların ilk karşılaştıkları türlerdendir ve bireylere küçük yaşlarda toplumsal ve evrensel değerleri aktarma yönünden çok önemli bir görevi üstlenmektedir. Bu noktada değer kavramına da açıklık getirilmesi gerekmektedir.

Yaman’a (2014, s. 17) göre değer, “Bireylerin herhangi bir kişi, varlık, olay, durum vb. karşısında ortaya koyduğu duyarlılıklarıdır.” Bu tanımdan yola çıkılırsa değerlerin uyarıcı, harekete geçirici bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Nitekim Ulusoy ve Dilmaç (2015, s.16) da değerleri insanların davranışlarına yön veren inançlar bütünü olarak ifade ederler ve değerlerin insanı insan yapan özelliklere sahip olduğunu, insana özgü temel özellikleri içinde barındırdığını belirtirler. Aydın ve Gürler (2014, s. 3) ise arzu edilen, bireylere rehberlik eden ve önem derecesi yüksek olan hedefleri değer olarak nitelendirir. Davranışların istendik yönde biçimlenmesi, kıymet verilen ve neticesinde mutlaka pekiştirilen hareket ve düşünce kalıplarının ortaya koyulması ile gerçekleşir.

Sonuç olarak, bir şeyin kıymetli ya da nitelikçe üstün olması birtakım deneyim ve değerlendirmeler neticesinde ortaya çıkmıştır. Bu tecrübeler hangi davranışların kabul edilip hangilerinin reddedileceğini ortaya koymuştur. Olumlu geri bildirimde bulunulan davranışlar süreklilik göstermiş ve ilke haline gelmiş ancak hoş karşılanmayan, bireyi, toplumu, evreni derinden sarsabileceğine inanılan eylemler reddedilmiştir.

Değerler üzerine birçok sınıflama mevcuttur. Bu çalışma Tablo 1’de yer alan “İyilikseverlik” teması göz önüne alınarak yapıldığı için aşağıda sadece bu sınıflandırmanın “İyilikseverlik” bölümüne yer verilmiştir (akt. Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000, s.60-61).

Tablo 1. Schwartz'ın Bireysel Değer Sınıflaması Tablosu

<i>Açıklama</i>	<i>Değerler</i>	<i>Kaynaklar</i>
İyilikseverlik (Benevolence): Kişinin yakın olduğu kişilerin iyiliğini gözetme ve geliştirme	Yardımsaver olmak, dürüst olmak, başışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak [Gerçek arkadaşlık, olgun sevgi, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat]	Organizma Etkileşim Grup

Yöntem

Araştırma Modeli

Aytül Akal'ın masallarında “İyilikseverlik” temasına ait değerlere yer verilme durumu belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanıldı. “İnsan ve grup davranışlarının nedenini ve nasılını anlamaya yönelik araştırmalara nitel araştırma denir. Nitel araştırmalar kişilerin kanaatleri, tecrübeleri, algıları ve duyguları gibi öznel verilerle meşgul olur. Bir sosyal olayı doğal ortamı ve doğal oluşumu içinde tasvir eder.” (Saruhan ve Özdemirci, 2011, s. 236). Nitel araştırma yazılı kaynakların incelenmesi ve analiz edilmesine olanak tanınması, olayları ve durumları tanımlayıcı ve betimleyici bir yol izlemesi nedeniyle çalışmaya yön veren araştırma yöntemidir.

Bu çalışmada nitel araştırma stratejisi olarak durum çalışması benimsenmiştir. “McMillan (2000) durum çalışmalarını bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntem olarak tanımlamaktadır” (akt. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014, s. 249). Bu stratejinin seçilme nedeni ele alınan durumun ayrıntılı bir şekilde açıklanması, tanımlanması ve değerlendirilmesini sağlamaktır. Çalışmada çocuk edebiyatı, masallar, değerler, değerler eğitimi ve masalların değerler eğitimine katkısı gibi kavramlar tek tek derinlemesine incelenmiş ve bu kavramların birbirleriyle ilişkileri ortaya koyulmuştur.

Veri Kaynağı

Araştırmanın evreni edebî masallar olup örneklemini Aytül Akal tarafından kaleme alınan ve “Masal Masal” adlı kitapta yer alan elli sekiz masaldır. Bunlar: Geceyi, uyumayı sevmeyen bir çocuğun ve ona sevgiyle yaklaşan annesinin anlatıldığı “Geceyi Sevmeyen Çocuk”; gece olduğuna bir türlü ikna olmayan ve gürültüsüyle çevresindekileri rahatsız eden bir filin anlatıldığı “Geceyi Unutan Fil”; Sağlıksız beslenen bir çocukla ona doğru yolu gösteren bir uzaylı çocuğun arkadaşlığının anlatıldığı “İp Bacaklı Uzaylı Çocuk”; Kendiyle barışık olmayan ve tıpkı büyükleri gibi olmak isteyen küçük bir çocuğun anlatıldığı “Ben Büyüküm”; uyumak istemeyen ve annesinin anlatacağı ilginç masallarla uyumaya ikna olan bir çocuğun anlatıldığı “İnatçı Çocuk”; ormanda dolaşırken tanıştığı yeni arkadaşlarıyla yardımlaşma, arkadaşlık, saygı ve sağlıklı yaşamın önemini kavrayan bir zürafanın anlatıldığı “Uyumak İstemeyen Zürafa”; kendini olduğundan farklı göstermeye çalışan ve kendisiyle barışık olmayan küçük bir kertenkelenin anlatıldığı “Küçük Kertenkele”; her şeyi merak eden,

araştırmayı seven, araştırma yaparken kimseye zarar verip saygısızlık yapmayan bir çocuğu konu edinen “Meraklı Uzay Çocuğu”; yeterli beslenmeyen bir çocuk ve çocuğun bu davranışına artık dayanamayan bir tabağın o ortamdan uzaklaşma çabasının anlatıldığı “Fasulye Motorlu Uçan Daire”; suda oynamayı çok seven ancak havaların soğumasıyla annesi tarafından suda oynamaması konusunda uyarılan küçük bir su aygırının annesine saygısı ve annesine verdiği sözü tutmasının anlatıldığı “Suda Oynamayı Kim Sevmez?”; karanlıktan korkan, bir perinin telkini ve kendi çabasıyla bu korkusunu yenen küçük bir çocuğun anlatıldığı “Karanlıktan Korkan Çocuk”; evinde her şeyi ortalığa atan, temizlik ve düzene önem vermeyen bir çocuğun evden uzaklaşan eşyaları sayesinde doğru yolu bulmasını konu edinen “Dağınık Çocuk”; her şeyden sıkılan, hiçbir şey yapmak istemeyen ama canı çok sıkılan bir çocuğun anlatıldığı “Canı Sıkılan Çocuk”; gökyüzünde kendine uygun arkadaş bulamayan ve Dünya’ya inen bir Aydede’nin maceralarının anlatıldığı “Canı Sıkılan Aydede”; seçtiği üç ışıktan istemediği manzaralarla karşılaşan ancak bu yolculuğu sonunda çalışmayı, saygıyı ve kavga etmemeyi öğrenen bir çocuğun anlatıldığı “Işıkları Dolaşan Çocuk”; sadece kendini düşünen, kibirli davranan bir fil ve ona karşı birlik ve beraberlik içinde davranmayı öğrenen orman sakinlerinin anlatıldığı “Şımarık Fil”; parkları yok ederek insanları mutlu edeceğini zanneden ancak sorumluluk sahibi, doğayı seven çocuklar sayesinde bunun böyle olmadığını, asıl olanın doğayı sevmek ve korumak olduğunu öğrenen bir robotun anlatıldığı “Park Yiyen Robot”; hayvanları seven ve onları bir anne şefkatiyle koruyan küçük bir çocuğun anlatıldığı “Küçük Anne”; doğaya ve canlılara zarar veren bir fabrikanın bu zararlarını ortadan kaldırmak için verilen mücadelenin anlatıldığı “Cadı Burunlu Fabrika”; birbirine saygı duymayan, sürekli kavga eden iki ağacın süreç içerisinde hatalarını anlamaları ve arkadaş olmalarını konu edinen “İki Kavgacı Ağaç”; bir masal kahramanı olan Sinderella gibi olmak isteyen ancak asıl mutluluğun özgürlük ve çalışmaktan geçtiğini anlayan küçük bir kızın anlatıldığı “Sinderella Olmak İsteyen Çocuk”; cesur, çalışkan ve araştırmayı seven üç arkadaşın uzay macerasının anlatıldığı “Üç Uçan Çocuk”; küçük bir çocuğun kardeşi olması konusunda annesini ikna etme çabasının anlatıldığı “Kardeş İsteyen Çocuk”; kardeşi olduktan sonra kendisine olan ilginin azaldığını düşünen bir çocuğun yaşadıklarını ve süreç içerisinde annesiyle empati yapabildiğinin anlatıldığı “Nerden Çıktı Bu Kardeş?”; ormana apartman yapan farklı özellik ve fiziki yapıları sahip olan hayvanların doğal yaşama olan özlemlerinin ve ormanı yok ettikleri için duydukları pişmanlığın anlatıldığı “Ormandaki Apartman”; denizin altını merak eden vapurun orada karşılaştığı kirlilik karşısında duyduğu üzüntünün ve insanlara sesini duyurma çabasının anlatıldığı “Denizin Altını Merak Eden Vapur”; çikolatayı çok seven bir çocuğun başından geçen olayların anlatıldığı “Çikolata Çocuk”; gezmeyi çok seven bir ağacın coşkulu yolculuğunun anlatıldığı “Gezmeyi Seven Ağaç”; kitap okumanın ne denli bir öneme sahip olduğunun anlatıldığı “Yatağın Altındaki Harfler”; cehaleti sonucunda hata yaparak eğlence ülkesi yerine Dünya’ya gelen, Dünya’da kapatıldığı kafesten kurtularak özgürlüğün değerini, eğitimin önemini anlayan dinazorun anlatıldığı “Eğlence Ülkesini Arayan Dinazor”; uzun süre yaşamanın sırrının sağlıklı yaşamdan geçtiğini bahçedeki ağaçtan öğrenen küçük bir çocuğun anlatıldığı “Yaşlı Çocuk”; yatağını kimseye vermeyen bir çocuğun geceleyin yatağıyla gökyüzündeki yolculuğunun anlatıldığı “Kimin Yatağı Uçuyor?”; hayatta istenilen her şeye sahip olunamayacağını bunlara ancak resmedilerek düş dünyasında sahip olunabileceğini öğrenen bir çocuğun anlatıldığı “Sabahı Boyayan Çocuk”; gördüğü tüm oyuncaklara sahip olmaya çalışan bir çocuğu aç gözlüğü sonucunda elindekileri de kaybetmesi ve sonunda duyduğu pişmanlığı konu edinen “Bütün Oyuncaklar Benim”; hangi coğrafyada olunursa olunsun, mesafeler ne kadar fazla olursa olsun

arkadaşlığın, sevginin, paylaşmanın aşamayacağı hiçbir sorunun olmadığını anlattığı “Bana Bir Rüya Ver”; okula gitmek istemeyen ve annesine kızamık olduğu yönünde yalan söyleyen ancak sonradan bu durumdan rahatsızlık duyarak annesine gerçekleri itiraf eden bir filin anlatıldığı “Kızamık Olan Fil”; adaletin, paylaşmanın, arkadaşlığın ve sevginin önemini kavrayan topların renk seçme gününün anlatıldığı “Rengini Arayan Top”; sahibinin kendilerine değer vermediğini düşünerek kendilerine başka ayaklar arayan terliklerin çıktıkları yolculukta yaşadıklarının anlatıldığı “Terlikleri Kim Giyecek?”; yerde birinin kendisini alıp çöpe atmasını bekleyen bir kâğıt parçasının gözlemlerinin anlatıldığı “Buruşuk Kâğıt Parçası”; Dünya’ya ödevini yapmak için gelen bir çocuğun Dünya’da yaşadıkları ve öğrendiklerinin anlatıldığı “Uzaylı Çocuğun Ödevi”; annelerinin bir diğerini daha çok sevdiğini düşünen iki çocuğun üç sihirli öpücük sonucunda gerçeği öğrenmelerinin anlatıldığı “Üç Sihirli Öpücük”; sürekli ekran karşısında vakit geçiren, okumayan, araştırmayan, soru sormayan çocuklara uzaylı çocukların yaptıkları yardımın anlatıldığı “Soru Balonları”; hep çocuk kalabilmenin hayat boyunca masalları yanında taşımaktan geçtiğini öğrenen bir çocuğun anlatıldığı “Masalları Arayan Çocuk”; masallarını arayan ejderha ve diğer masal kahramanlarının endişeli yolculuklarının anlatıldığı “Masalını Arayan Ejderha”; kendi yatağında yatmayıp anne babasının yatağında yatan küçük bir fil ile anne ve babasının küçük filini bu davranışından vazgeçirme çabalarının anlatıldığı “Büyük Yatakta Kim Yatacak?”; açgözlülük yaparak üç gözü, ayağı, kolu olmasını isteyen çocuğun yaşadığı olumsuzluklar ve bu olumsuzluklar sonunda şükretmeyi öğrenmesinin anlatıldığı “Üç Gözlü Çocuk”; merak duygusuna yenik düşerek trafiği altüst eden ve sonunda bu davranışından pişman olan bir trafik lambasının anlatıldığı “Yaramaz Trafik Lambası”; yediği şeylerin çöplerini yere atan ve ona temizliğin, çevreyi kirletmemeyi öğreten bir uzaylı çocuğun anlatıldığı “Çöp Kafalı Çocuk”; gözlerini ekranlardan ayırmayan, artık kendisinden dilek dilemeyen çocuklardan uzaklaşarak bir kitapçıdaki kitaplara sığınan perinin anlatıldığı “Kitap Perisi”; istediği şeye ancak onu resmederek sahip olacağını öğrenen çocuğun işe reklamlardan başlaması ve bu süreçte başından geçen ilginç olayların anlatıldığı “Reklamları Çizen Çocuk”; küçük bir çocuğun karşı kıyıdağı ışığı kırılan bir sokak lambasına yardımının anlatıldığı “Işığı Yitiren Yıldız”; bu dünyanın kendilerine ait olduğunu iddia edenlere küçük bir çocuğun verdiği dersin anlatıldığı “Bu Dünya Kimin?”; dilek ağacının çocuğu olmayan yaşlı bir çiftte yaptığı yardımın anlatıldığı “Dilek Ağacı”; sürekli kendini yenileme ve çevresindekilere kendini beğendirme çabası içinde olan bir ağacın yaşadıklarının anlatıldığı “Dünyanın En Güzel Ağacı”, ormanın kendine ait olduğunu düşünen bir ayının ormana verdiği zararın ve sonunda duyduğu pişmanlığının anlatıldığı “Ormanın Renkleri Kimde?”; ormanı sevmekle ormana zarar vermenin aynı şeyler olmadığını anlamayan orman cücelerinin süreç içerisinde yanlışlarını anlamalarının anlatıldığı “Ormanın Yeni Komşuları”; peri olmanın bir okulu olmadığını, herkesin sihirli değneğini yüreğinde taşıdığını öğrenen bir çocuğun anlatıldığı “Ben Ne Olacağım?”; büyüklerin yaptıkları birtakım eylemleri (lavaboya rahatça yetişme vb.) rahat yapmadığından yakınan bir çocuğun büyüme sürecinde yaşadıklarının anlatıldığı “Ben Ne Zaman Büyüyeceğim?” masallarıdır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada içerik analizi ve nitel veri toplama tekniklerinden faydalanılmıştır. “İçerik analizi, yazılı belgelerde ya da diğer iletişim ortamlarında (örn. Fotoğraflar, filmler, şarkı sözleri, reklamlar) yer alan bilgileri ve sembollerini, yani içeriği inceleme tekniğidir.” (Neuman, 2013, s. 67).

Bulgular

Bağışlayıcı Olmak Değeriyle İlgili Bulgular

Bağışlayıcı olmak herhangi bir kötü durum karşısında affedici bir tavır sergilemek; kavgadan uzak, barışçıl bir ortam hedeflemektir. Bu bağlamda barış kavramına açıklık getirmek gerekmektedir. Toplumsal sürekliliğin teminatı olan barış, Güven (2014, s. 98) tarafından *kişinin kendisiyle veya başkalarıyla uyum içinde olması durumu* olarak ifade edilmektedir. O hâlde karşılıklı saygıya dayanan, huzurlu bir ortam inşa etmek toplumsal ve evrensel barışa katkı sağlamaktadır.

Hepimiz bu dünyada yaşıyoruz ve eşit haklara sahibiz. Hiçbirimizin bir diğer insan veya insan dışındaki varlıklardan üstünlüğü yoktur, daha doğrusu olmamalıdır. Dostluk ve barış içinde el ele verip yaşamak yerine kavga etmek, Dünya'yı yaşanılmaz hâle sokmaktan başka bir işe yaramaz. Aynı havayı soluduğumuzu, aynı Güneş'in altında ısındığımızı, aynı Ay ile aydınlandığımızı idrak edebilssek hayat çok daha güzel olacaktır.

"Işıkları Dolaşan Çocuk" adlı masalda da çocuk annesinin izniyle seçtiği ışığa gidecektir ve sadece üç hakkı vardır. Bu ışıkları beğenmezse eve dönecektir. Çocuk gittiği üçüncü ışıkta kavga eden çocuklarla karşılaşır ve bu duruma çok şaşırır. Bunun neticesinde kendi yaşamına yön verecek önemli bir karar alır:

İki kardeş nasıl böyle kavga edermiş? Kendi kardeşi ile hiçbir zaman kavga etmemeye söz vermiş. Hatta yalnız kardeşiyle değil, arkadaşlarıyla da kavga etmeyecekmiş. Kavga etmek ne kötü bir şeymiş! (İDÇ, s.66)

Burada görüldüğü üzere çocuk, başkasının tecrübelerini gözlemleyerek kavga etmenin kötü bir davranış olduğunu öğrenir. Kimseyle kavga etmemeye karar verir.

Kavgada tarafların hepsi bundan az veya çok zarar görür. Kavga vücuda yavaş yavaş nüfuz eden mikrop gibidir. İlk olarak insanların sağlıklı düşünme yetisini elinden alır. Daha sonra bedeninin hayati noktalarında kendine yer bulur. Barış ilacı bulunmazsa kalbi tamamen esir alır. "İki Kavgacı Ağaç" masalında da dip dibe ekilmiş iki ağaç sürekli birbiriyle kavga eder. Bu yüzden onların çevresinde hiçbir canlı yaşamak istemez. Tabii ki bu durumdan her ikisi de olumsuz etkilenir. Kavgacılıklarından birbirlerinin güneşini engellemiş, inatlarından köklerini de aynı yere uzatınca birbirlerinin besinini almışlardır. Neyse ki hayatta kalmalarını sağlayacak tek iksirin barış ve huzur ortamı olduğunu anlarlar. Bu durum masalın aşağıdaki bölümünden anlaşılmaktadır:

Onlar da dallarında çiçekler açsın, çevrelerinde böcekler, kuşlar ve onları seven çocuklar olsun istiyormuş. En çok istedikleri de artık çok iyi geçinmek ve dost olmakmış. Onların artık kavga etmediğini gören bir kuş uçup dallarından birine konmuş. "Merhaba!" demiş ağaçlara. (İKA, s.88)

Dürüstlük Değeriyle İlgili Bulgular

Dürüstlük doğruluk, doğru olmaktır ve doğruluğu Akarsu (2015, s. 58) tarafından *açık olma, kendini açık olarak ortaya koyma durumu* olarak belirtirken Hökelekli (2013, s. 163-164) *kişinin inanç, niyet ve düşüncelerinde, işlerinde, söz, iş ve davranışlarında, hakikate, adalete, gerçeğe uygunluk* şeklinde ifade etmektedir.

Dürüst kişi “ben” değil “biz” diyebilen kişidir. O, ilk önce karşısındakini düşünür. Onun için önemli olan kendi çıkarları değil, içinde bulunduğu toplum veya toplumsal grubun beklentileridir. Dürüst insan vicdanının sesine göre hareket eder. Söyleyeceği söz, yapacağı olumsuz eylemin başkaları üzerinde nasıl bir etki yapabileceğini önceden sezip davranışlarına bu doğrultuda yön verir.

“Kızamık Olan Fil” adlı masalda da vicdan muhakemesinden galip çıkarak doğru yolu bulan bir fil vardır. Bu fil annesine kızamık olduğu yalanını söyler. Ancak bu yalanın çevresindeki insanları ne kadar üzebileceğini düşünerek gerçeği annesine itiraf eder:

Küçük fil hemen yataktan fırlayıp giyinmiş. Çantasını hazırlamış ve içeri koşmuş. “Anneciğim, ben aslında kızamık değilim. Hemen okula yetişmeliyim, zaten okula geç kaldım...” diyerek annesinin yanağına homurtuyla tatlı bir öpücük kondurmuş. (KOF, s.151)

Sadık Olmak Değeriyle İlgili Bulgular

Sadık olmak muhatap aldığı kişi veya kişilere samimiyetle bağlanmaktır. Gerçek arkadaşlık ve içten sevgi değerini içine almaktadır. TDK Türkçe Sözlükte (2011, s. 153) arkadaş; *birbirine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri* olarak tanımlanmaktadır. Arkadaşlık ise *arkadaş olma durumu, arkadaşta yakışır davranış, omuzdaşlık, ünsiyet* şeklinde ifade edilmektedir. Arkadaşlık, her koşulda birbirinin yanında olmayı gerektirir. Arkadaşlar, birlikte ağlayıp birlikte gülen; birbirini eleştiren ancak asla hakaret etmeyen; birbirlerinin yanlışlarını örtmek yerine onları düzeltme yoluna giden insanlardır. Canlı, cansız her şeyle arkadaş olabiliriz. Hayvan, bitki, kitap...

Gerçek arkadaş insanı doğruya, güzele yönlendirendir. Böyle bir durumda da yapılan yanlışların herhangi bir sürekliliği yoktur. “Uyumak İstemeyen Zürafa” adlı masalda zürafa arkadaşları tavşan ve kuş ile oynarken vaktin nasıl geçtiğini anlayamaz. Arkadaşları her ne kadar vaktin geç olduğunu ve uyku vaktinin geldiğini ifade etseler de o bu duruma aldırış etmez. O gün gece dışarıda kalıp hasta olunca arkadaşlarının ne kadar haklı olduğunu anlar. Bu durumun zürafanın bakış açısını ne denli değiştirdiği aşağıdaki ifadelerden anlaşılmaktadır:

Tabii sonunda iyileşmiş ve arkadaşlarına katılmış. Ama artık havanın kararmaya başladığını, güneşin onlara el salladığını önce zürafa görüyor, “Haydi arkadaşlar, artık eve dönme saati geldi,” diyormuş. (UİZ, s.33)

Arkadaşlıkta imkânsız diye bir şey yoktur. Çünkü arkadaşlar birbirlerini koşulsuz severler. Karşısındakini eksiğiyle, fazlasıyla, tüm farklılıklarıyla, olduğu gibi kabul ederler. “Uzaylı Çocuğun Ödevi” adlı masalda arkadaşlık kavramı mekânın sınırlarını aşar. Dünyayı keşfetmeye gelen Uzaylı çocuk Dünya’da çeşitli zorluklarla karşılaşır. Bu zorluklardan biri de parasının olmamasıdır. Uçan dairesini paraya dönüştürünce de evine dönebilmesi imkânsız hale gelmiştir. Neyse ki imdadına Dünyalı arkadaşı yetişir ve şu sözleriyle Uzaylı çocuğu telkin ederek arkadaşlığını gösterir:

Uzaylı çocuk çok üzgünmüş. Başından geçenleri anlatmış ve “Uçan dairem olmadan eve dönemem,” demiş.

Çocuk, “Üzülme,” demiş, “Para şekline dönüştürdüğün uçan daireni geri almak zor değil ki! Top oynamak yerine gidip çalışır, parayı geri kazanırsın. Gel benimle...” (UÇÖ, s.165)

Sadık olmak sevgi değerinin de doğal bir sonucudur. Akarsu (2015, s. 158) sevgiyi, *hoşa giden bir şeye eğilim; tutkuya dek varabilen bir ruh durumu* olarak ifade eder. Ona göre sevgi beş şekilde karşımıza

çıkarak: 1. Karşı cinsle karşı duyulan sevgi. 2. Çocuğa karşı duyulan sevgi. 3. Bir nedene dayandırılmayan duygudaşlık. 4. Uzun süre içinde oluşup gelişen kişisel gönül dostluğu. 5. Doğaya vb.lerine duyulan sevgi.

Aytül Akal masallarının çoğunda sevgi değerine yer verir. Özellikle anne ve çocuğunun birbirlerine karşı duydukları sevgi en çok işlediği konulardır. Hatta “Masalları Arayan Çocuk” adlı masalda anne ve çocuk arasında öyle bir bağ oluşmuştur ki çocuğa göre annesinden daha mükemmel bir insan yoktur. Masalın aşağıdaki bölümü anne ve çocuk arasındaki sevgi bağının ne boyutta olduğunu daha net görmemizi sağlayacaktır:

“Peki, ama kiminle evleneceğim?”

“Kimi seversen.”

“Ben seninle evleneceğim!” demiş çocuk.

“Anneyle evlenilmez ki!” demiş annesi.

“Ama ben en çok seni seviyorum anneciğim.” (MAÇ, s.178)

Burada çocuk annesini hayatının merkezine koymuştur. Dününde, bugününde ve yarınında hep annesi vardır. Hiç kuşkusuz annenin çocuğuna karşı sergilediği olumlu tutum ve davranışlar, çocuğun annesine güven duyması ve onu bu kadar sevmesine ortam hazırlamıştır.

Kimi zaman çocuklar annelerini o kadar çok severler ki en çok kendilerini sevmesini isterler. Hatta bu yüzden bazen kardeşler arasında küçük kıskançlık krizleri de olabilir. “Üç Sihirli Öpücük” masalında olduğu gibi. Burada iki kardeş annelerinin bir diğerini sevdiğini düşünerek tartışırlar. Anneleri, her ikisini de eşit derecede sevdiğini ifade etse de buna inanmazlar. Onların bu tartışmalarından yorulan anneyi Yorgun anneler perisi heykele dönüştürür. Annelerinin en çok kimi sevdiğini anlamaları için de üç öpücüğe ihtiyaçları vardır. Yorgun anneler perisinin yaptığı bu sınav çocukların gerçeği görmelerini sağlar:

“Ben şimdi anladım! Annem her zaman ne söylerdi, hatırlasana. İkinizi de çok seviyorum demez miydi?”

İki kardeş ele tutuşmuşlar. Biri sağından, biri solundan, annelerinin yanağına son hakları olan üçüncü öpücüğü birlikte kondurmuşlar (ÜSÖ, s.169)

Yeryüzünde yaşayan tek canlı insan değil elbette. Aynı gökyüzünü paylaştığımız diğer canlılara da sevgi ve şefkat göstermemiz gerekir. Mesela hayvanlar. Onlar sadece et, süt vb. yönlerden bize fayda sağlamakla kalmaz, kimi zaman yalnızlığımızı paylaştığımız bir dost, arkadaş olurlar. “Küçük Anne” adlı masalda da küçük bir kız ve hayvanlar arasındaki sevgi bağından söz edilir. Bu masalda küçük kız, dışarıda kalan kuş, köpek, kuzu ve buzağının bu durumuna kayıtsız kalamaz. Onlara kucak açar ve sevecen bir üslupla yaklaşır:

“Evimi kaybettim. Annemi istiyorum. Karnım da çok acıktı,” demiş civciv.

Küçük kız ona demiş ki: “İstersen benimle gel, ben senin annen olayım. Sana süt veririm, karnını doyurursun.”(KA, s.75)

Sevgi ömür boyu yüreklerde taşınması gereken bir değerdir. İnsan olmanın sihirli sözcüklerinden biridir sevgi. “Ben Ne Olacağım” masalında da çocuk peri kız olmak ister ve bu işin bir okulu olduğunu düşünür. Bir gün evinde otururken birdenbire beliriveren peri kızı, ona isteyen herkesin peri olabileceğini söyler. Tabii ki bunun belli şartları vardır:

“Peri olmanın okulu yoktur, çünkü her isteyen peri olabilir,” demiş peri.

“Nasıl?” diye merakla sormuş çocuk.

“Çok kolay! Önce insan olmayı öğreneceksin. İyi yürekli, yardımsever ve sevgi dolu bir insan.”

(BNO, s.236)

Sorumluluk Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Güven (2014, s. 99) sorumluluğu *kişinin kendisi ve başkalarına karşı yerine getirmesi gereken görev ve yükümlüklerini zamanında yerine getirmesi durumu* olarak tanımlamaktadır. Yaman (2014, s. 213)’a göre ise insanın insanlığı, şeklen insan olmaktan ziyade ruhen ve davranış olarak farklılığı yakalayabilmesinde yatmaktadır. O hâlde bireylerin kendilerini sorumlu hissetmesi için iç seslerine kulak vermeleri gerekir. Kuşkusuz gösterilen çaba ve sahip olunan sorumluluk duygusu kişinin hem kendine hem başkalarına saygısının göstergesidir.

Gerek bireysel gerek sosyal yaşamın devamlılığını sağlamak için birtakım sorumluluklarımız vardır. Bir anne-babanın başlıca sorumluluğu beden, zihnen ve ruhen sağlıklı; ailesine, çevresine, içinde bulunduğu topluma yararlı bireyler yetiştirmektir. Bütün bunları yaparken kullanacakları sihirli sözcük ise “sevgi”dir. Sevginin açamayacağı hiçbir kapı yoktur. Bu yüzden hem aileler hem de eğitimciler olarak sorumluluklarımızı yerine getirirken ve sorumluk sahibi insanlar yetiştirirken işin içine sevgimizi katmayı unutmamalıyız.

“Kardeş İsteyen Çocuk” adlı masalda da bu nokta üzerinde durulur. Burada çocuk, bir kardeşi olması konusunda annesini ikna etmeye çalışır. Ancak annenin çocuğuna ifade ettiği üzere, bir çocuğun sorumluluklarını üstlenmek, onu bütünüyle yetiştirmek çok da kolay değildir:

“Aynı evde mi oturuyoruz? Odamız aynı mı? Ben evin içinde, gerçek kardeş istiyorum!”

Gerçek kardeşe bakmak, onu büyütmek ne kadar zor, biliyor musun?” demiş annesi. (KİÇ, s.99)

İçinde bulunduğumuz topluma karşı da bazı sorumluluklarımız vardır. Çevreyi temiz tutmak, trafik kurallarına uymak, çalışanın işini düzgün yapması, işverenin çalışanlarının haklarını gözetmesi, bir eğitimcinin topluma faydalı nesiller yetiştirmesi... Topluma yararlı olabilmek için ilk olarak bireysel sorumluluklarımızı yerine getirmemiz gerekir: “Buruşuk Kâğıt Parçası” adlı masalda da bunu konuya vurgu yapılır. Bu masalda iki çocuk, yerde saatlerce duran ve kimsenin eğilip almadığı kâğıt parçasını yerden alıp atarlar. Böylece hem kendilerine hem de içinde buldukları topluma karşı görev ve sorumluklarını yerine getirmiş olurlar. Aşağıdaki diyalogdan anlaşılacağı üzere de bireysel sorumluluk konusunda oldukça bilinçlidirler:

Diğer çocuk, “Peki ama neden biz kaldırıyor musunuz ki? Büyüklerin işi değil mi bu?” diye karşı çıkmış.

Kâğıdı kaldıran çocuk arkadaşına, “Bizim de büyüdüğümüz de sayısız sorumluluklarımız olacak,” demiş. “O zaman bizim gözümüzden kaçan işleri de bizim çocuklarımız üstlenir.” (BKP, s.162)

Toplumumuza karşı sorumluluklarımızı yerine getirmek aynı zamanda kendimize olan saygımızın göstergesidir. Ancak bireysel sorumluluklarımızı bilmek ve buna göre hareket etmek de sosyal yaşamın gerekliliklerindedir. Kısacası bireysel ve sosyal sorumluluk arasında birbirini tamamlayan bir ilişki söz konusudur. Bir öğrencinin ders çalışması, ödevlerini zamanında yapması kendi sorumluluğunun bilincinde olduğunun göstergesidir. “Uzaylı Çocuğun Ödevi” adlı masalda da Uzaylı çocuk bireysel sorumluluğunu yerine getirerek içinde bulunduğu gruba katkı sağlar. Burada Uzaylı

çocuk, ödevini yapmak ve Dünya'yı tanımak için Dünya'ya gelir. Bu ödevini yaparak hem kendisi bir şeyler öğrenir hem de gezegenindeki öğretmen ve arkadaşlarının Dünya ile ilgili bilgi edinmelerini sağlar:

Uzaylı çocuk, uçan dairesine binmiş ve öğretmenin ona verdiği ödevi yapmak üzere çok uzaklardaki bu gezegene gelmiş. Bu gezegen neresiymiş? Dünya imiş!

Okula döndüğünde, Dünya'da öğrendiklerinden öğretmenin de çok memnun olacağından eminmiş. (UÇÖ, s.164).

Yardımsızlık Değeriyle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Yardım değeri Türkçe Sözlükte (2011, s.2535) aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır: 1. Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet. 2. Bir ülkeye bağış veya ödünç olarak verilen para ve ihtiyaç maddeleri. 3. Etki. 4. Bağış, iane. 5. İşlerin daha etkin ve verimli olabilmesi için sağlanan katkı, destek.

Yardım gerek toplumsal gerekse toplumlar arası bağı güçlendirir. Yardım sadece kişisel veya sosyal bir olgu değildir. Doğadaki her canlının yardıma ihtiyacı olabilir. Oyuncasını kaybeden bir çocuğa elini uzatmaktan, sıcak bir sohbe ihtiyacı olan dostuna yüreğini açmaya; ağaçta mahsur kalmış minik bir kediyi kurtarmaktan, yaprakları solmaya başlamış bir çiçeğe su vermeye kadar her şey, yardımın evrendeki tüm varlıkları ilgilendiren bir değer olduğunu göstermektedir.

Birini ölümün eşiğinden kurtarmak belki yardımların en büyüğüdür. Yeniden hayata tutunan kişi yaşamını tekrar gözden geçirme, kendini sorgulama fırsatı bulur. Kendini sorgulayan insan da hayatındaki boşlukları doldurmaya, yanlışları düzeltmeye çalışır. "Küçük Kertenkele" adlı masalda kibri ve hırsı yüzünden gözleri kararar kertenkele kendini timsah sanarak yüzmeye çalışır. Kendisinin bir timsah değil, kertenkele olduğunu suya batmaya başlayınca kabul eder. Neyse ki imdadına bir timsah yetişir:

"Ben timsah değilim!" diye bağırmış kertenkele. "Ben yalnızca küçük bir kertenkeleyim, yüzmeye bilmem. Kurtarın benim!"

Küçük kertenkele böyle söyleyince timsahlardan biri uzun kuyruğunu uzatmış ve küçük kertenkeleyi alıp sahile bırakmış. (KK, s.35)

Sosyal yaşamda herkesin ve her şeyin birbirine ihtiyacı vardır. Çünkü yaşam her zaman düz bir çizgide ilerlemez. Kimi zaman yolumuzun üzerine taşlar, hendekler çıkabilir. Bu engelleri aşarken tutunacak bir dal ararız. Ancak bazen bize yardım edecek veya bizim yardımda bulunacağımız insanlar yakınımızda bulunmayabilir. Çevremizdeki insanlar da aynı dertten muzdarip olabilir ve ne kendileri ne de bizim için yapabilecekleri hiçbir şey olmayabilir. Bu noktada insanlığını her daim yanında taşıyan, kilometrelerce uzaktaki bir insanın çığlıklarını duyacak kadar duyarlı insanlar, karanlığımızı aydınlığa çevirebilirler. "Bana Bir Rüya Ver" masalında olduğu gibi. Bu masalda çocuk gece yatmadan önce gazeteye göz atarken kendi yaşlarında iki çocuğun resmine gözü takılır. Resimdeki çocuklar dile gelir ve ülkelerinde yaşadıkları sorunları anlatırlar. Bu çocukların ne yiyecek yemekleri ne yıkanacak suları vardır. Ülkeleri kurak olduğu için bitki yetişmemekte, hayvanları açlıktan ölmektedir. Çocuk kendisinden kilometrelerce uzaktaki arkadaşlarının ne kadar zor durumda olduğunu görür ve bu olaya kayıtsız kalamaz. Onların bu durumuna şöyle bir çözüm bulur:

Çocuk gözlerini kapatır kapatmaz, hemen uçağa atlamış ve o iki çocuğun olduğu ülkeye ulaşmış. Onlara cebinden çıkardığı yiyecekleri vermiş. Kızarmış tavuklar, köfteler, havuçlar, elmalar, üzüm... (BBRV, s.146)

Uzaylı çocuklar, masal kahramanlarının en yakın arkadaşıdır. Kimi zaman kahramanların en zor zamanlarında onlara yardım elini uzatır kimi zaman da fikirleriyle arkadaşlarının yolunu aydınlatırlar. “İp Bacaklı Uzaylı Çocuk” adlı masalda olduğu gibi. Burada İp Bacaklı Uzaylı Çocuk; yemeğini düzenli yemeyen, sürekli çikolata ve şeker tüketen bir çocuğa olumsuz bir model olarak çocuğun doğruyu bulmasını sağlar:

“Peki, seni evine götürüyüm,” demiş uzaylı çocuk. “Ama bir daha yemekte huysuzluk yapma.”

“Bütün yemekleri yiyeceğim, demiş çocuk. “Çünkü senin gibi ip bacaklı, ip kollu, güçsüz bir çocuk olmak istemiyorum.” (İBUÇ, s.20)

Tema	Değer	Değerin Bulunduğu Masal
İyilikseverlik	Bağışlayıcı Olmak	Küçük Kertenkele, Işıkları Dolaşan Çocuk, İki Kavgacı Ağaç, Üç Uçan Çocuk, Üç Sihirli Öpücük
	Dürüstlük	Kızamık Olan Fil
	Sadık Olmak	Geceyi Sevmeyen Çocuk, Dağınık Çocuk, Ben “Büyüküm”, İnatçı Çocuk, Uyumak İstemeyen Zürafa, Suda Oynamayı Kim Sevmez?, Canı Sıkılan Çocuk, Park Yiyen Robot, Küçük Anne, İki Kavgacı Ağaç, Üç Uçan Çocuk, Kardeş İsteyen Çocuk, Nerden Çıktı Bu Kardeş? Ormandaki Apartman, Denizin Altını Merak Eden Vapur, Çikolata Çocuk, Gezmeyi Seven Ağaç, Işığını Yitiren Yıldız, Yatağın Altındaki Harfler, Bütün Oyuncaklar Benim, Bana Bir Rüya Ver, Kızamık Olan Fil, Rengini Arayan Top, Uzaylı Çocuğun Ödevi, Terlikleri Kim Giyecek? Üç Sihirli Öpücük, Masalları Arayan Çocuk, Masalını Arayan Ejderha, Çöp Kafalı Çocuk, Dilek Ağacı, Dünyanın En Güzel Ağacı, Ormanın Renkleri Kimde? Ormanın Yeni Komşuları, Ben Ne Olacağım? İp Bacaklı Uzaylı Çocuk, Canı Sıkılan Aydede, Cadı Burunlu Fabrika, Çikolata Çocuk, Kimin Yatağı Uçuyor, Büyük Yatakta Kim Yatacak?
	Sorumluluk	Kardeş İsteyen Çocuk, Nerden Çıktı Bu Kardeş?, Denizin Altını Merak Eden Vapur, Buruşuk Kâğıt Parçası, Uzaylı Çocuğun Ödevi, Masalını Arayan Ejderha, Işığını Yitiren Yıldız, Park Yiyen Robot, Sinderella Olmak İsteyen Çocuk, Yatağın Altındaki Harfler, Çöp Kafalı Çocuk
	Yardımsesverlik	Ben “Büyüküm”, Uyumak İstemeyen Zürafa, İp Bacaklı Uzaylı Çocuk, Küçük Kertenkele, Meraklı Uzak Çocuğu, Karanlıktan Korkan Çocuk, Küçük Anne, Cadı Burunlu Fabrika, İki Kavgacı Ağaç, Sinderella Olmak İsteyen Çocuk, Üç Uçan Çocuk, Nerden Çıktı Bu Kardeş? Ormandaki Apartman, Denizin Altını Merak Eden Vapur, Gezmeyi Seven Ağaç, Eğlence Ülkesini Arayan Dinozor, Kimin Yatağı Uçuyor?, Bütün Oyuncaklar Benim, Bana Bir Rüya Ver, Kızamık Olan Fil, Rengini Arayan Top, Uzaylı Çocuğun Ödevi, Üç Sihirli Öpücük, Soru Balonları, Masalını Arayan Ejderha, Büyük Yatakta Kim Yatacak?, Çöp Kafalı Çocuk, Işığını Yitiren Yıldız, Dilek Ağacı, Ormanın Renkleri Kimde?, Ormanın Yeni Komşuları, Ben Ne Olacağım?, Ben Ne Zaman Büyüyeceğim?

Sonuç

Bu çalışmada Aytül Akal tarafından kaleme alınan ve “Masal Masal” adlı kitapta toplanan elli sekiz masal, Schwartz’ın Bireysel Değer Sınıflaması Tablosunda yer alan “İyilikseverlik” temasına ait değerler çerçevesinde ele alınıp incelenmiştir. Bu değerler şunlardır: Bağışlayıcı olmak, dürüstlük, sadık olmak, sorumluluk, yardımseverlik.

Masallarda farklı karakterlere yer verilerek güncel ve güncelliğini koruyan konulara temas edilmiştir. Masallarda yer alan değerlerin hedef kitlede istenilen davranış değişikliğini oluşturma açısından oldukça etkili olduğu görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında, Aytül Akal tarafından kaleme alınan masalların ilkökul ve ortaokul ders kitaplarında yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

İnceleme bulgularına göre, bağışlayıcı olma değerine beş masalda yer verilmiştir. Dürüst olma değeri bir masalda tespit edilmiştir. Sadık olma değeri, arkadaşlık ve sevgi değerlerini de içine alan bir değer olmakla birlikte kırk masalda yer alarak karşımıza en fazla çıkan değer olmuştur. Sorumluluk değeri on bir masalda yardımseverlik değeri ise otuz üç masalda işlenmiştir.

Aytül Akal tarafından kaleme alınan ve “Masal Masal” adlı kitapta yer alan elli sekiz masalda Schwartz’ın Değer Sınıflaması Tablosunda yer alan “İyilikseverlik” temasına ait beş değer hepsine yer verilmiştir. Masallarda sadık olma ve yardımseverlik değerleri en çok işlenen değerlerken dürüstlük en az işlenen değerdir.

Sonuç olarak edebî eserlerin değer aktarımı konusunda bireylere somut veriler sunduğu Aytül Akal tarafından kaleme alınan masalların “İyilikseverlik” teması çerçevesinde öğrencilere, eğitimciler ve velilere yönelik mesajlar verdiği ve değerlerin öğretilmesi ve benimsenmesinde önemli bir kaynak olacağı tespit edilmiştir.

Kaynakça

- Akal, A. (2012). İp Bacaklı Uzaylı Çocuk. Masal Masal, (s. 16-20). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Uyumak İstemeyen Zürafa. Masal Masal, (s. 29-33). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Küçük Kertenkele. Masal Masal, (s. 34-36) İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Işıkları Dolaşan Çocuk. Masal Masal, (s. 63-66). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Küçük Anne. Masal Masal, (s. 75-79). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). İki Kavgacı Ağaç. Masal Masal, (s. 85-88). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Üç Uçan Çocuk. Masal Masal, (s. 92-96). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Kardeş İsteyen Çocuk. Masal Masal, (s. 99-101). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Bana Bir Rüya Ver. Masal Masal, (s. 145-148). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Kızamık Olan Fil. Masal Masal, (s. 149-151). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Rengini Arayan Top. Masal Masal, (s. 152-154). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Buruşuk Kâğıt Parçası. Masal Masal, (s. 159-162). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Uzaylı Çocuğun Ödevi. Masal Masal, (s. 163-166). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Üç Sihirli Öpücük. Masal Masal, (s. 167-169). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Soru Balonları. Masal Masal, (s. 170-173). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akal, A. (2012). Masalları Arayan Çocuk. Masal Masal, (s. 177-179). İzmir: Uçanbalık Yayınları.

- Akal, A. (2012). Ben Ne Olacağım. Masal Masal, (s. 234-237). İzmir: Uçanbalık Yayınları.
- Akarsu, B. (2015). Felsefe Terimleri Sözlüğü. (14. Baskı). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Aydın, M.Z. ve Gürler, Ş.A. (2014). Okulda Değerler Eğitimi. (4. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Develioğlu, F. (2006). Osmanlıca-Türkçe Sözlük. (23. Baskı). Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Güleryüz, H. (2003). Yaratıcı Çocuk Edebiyatı. (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güven, A.Z. (2014). Değerler Eğitimi ve Türkçe Derslerinde Kullanımı. Konya: Palet Yayınları.
- Hökekleli, H. (2013). Psikoloji, Din ve Eğitim Yönüyle İnsani Değerler. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- Kıbrıs, İ. (2010). Çocuk Edebiyatı. (4. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. Türk Psikoloji Dergisi, 15 (45), 59-76.
- Neuman, W. L. (2013). Toplumsal Araştırma Yöntemleri 'Nitel ve Nicel Yaklaşımlar' (6. Basım). (Çev. S. Özge). Ankara: Yayın Odası Yayıncılık.
- Saruhan, Ş. C. ve Özdemirci, A. (2011). Bilim, Felsefe ve Metodoloji. (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Senek, S. (2018). Aytül Akal'ın Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Antalya.
- Türkçe Sözlük. (2011). Türk Dil Kurumu (11. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ulusoy, K. Ve Dilmaç, B. (2015). Değerler Eğitimi. (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2014). Çocuk Edebiyatı. (7. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yaman, E. (2014). Değerler Eğitimi, Eğitimde Yeni Ufuklar. (3. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.